

Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119 Dep
0033 OSLO

Postboks 1133
0318 Oslo
Telefon: 22 84 18 00
postmottak@samordnaopptak.no
www.samordnaopptak.no

Oslo, 25.10.2013
Vårt saksnummer: 2013/9012

Hørings svar fra Samordna opptak

Vi viser til brev av 10. juli 2013 fra KD: **Høring – forslag til endringer i universitets- og høyskoleloven.**

Samordna opptak (SO) gir med dette sine merknader til forslagene.

Kap.3 Klage på vedtak om generell godkjenning av utdanning

Samordna opptak (SO) støtter ikke forslaget om å fjerne muligheten til å klage på NOKUTs faglige vurderinger i saker om generell godkjenning. SO sin faglige virksomhet følger ulike forskrifter, GSU listen og i tillegg internasjonale avtaler som Lisboakonvensjonen. Likevel kan SO og lærestedene sine faglige vurderinger i opptakssaker påklages til Nasjonal klagenemnd som behandler klager på vedtak fattet med hjemmel i opptaksforskriften.

I høringsnotatet argumenteres det med at NOKUTs klagenemnd ikke har inngående kunnskap om det faglige grunnlaget for NOKUT sine godkjenninger. Likelydende argument kan også overføres til Nasjonal klagenemnd. For SO er det uklart hvordan KD kan foreslå ulik praksis for to klagenemnder som har forholdsvis like oppgaver, jf. også argumentasjonen i høringsnotatets kapittel 12 om at saker som ligner hverandre bør ha tilnærmet lik saksgang.

Et annet argument som det vises til i høringsnotatet er at dersom klagenemnda overprøver NOKUTs faglige vurderinger, vil dette svekke tilliten til NOKUTs faglige kompetanse. Samordna opptak vil her vise til Nasjonal klagenemnd som et eksempel på det motsatte. At Nasjonal klagenemnd har mulighet til å overprøve våre faglige vurderinger, styrker vår faglige virksomhet. Blant annet gir behandlingen i Nasjonal klagenemnd prinsipielle retningslinjer og tolkninger av opptaksforskriften, som kan anvendes ved fremtidige vedtak.

Kap.8 Informasjonsutveksling om vedtak om fusk, dokumentfalsk med mer

Vi tar utgangspunkt i den informasjonen som er gitt om RUST i høringsnotatet, samt den kjennskap SO har til RUST gjennom deltagelse i den nasjonale arbeidsgruppen.

SO ønsker å påpeke at RUST, slik databasen foreligger i dag, er en base med oversikt over ulike utstengingsvedtak. RUST er ikke et register for forfalskninger. Første versjon av RUST er ikke utviklet for å kunne ta imot informasjon om søkere som har forfalsket vitnemål, da en forekomst i RUST krever at det oppgis en periode for utestengning. Søkere som blir utestengt på bakgrunn av forfalskning skal registreres i RUST, men informasjonen slettes i det øyeblikk sanksjonsperioden utløper. Dette innebærer at historikken om utestengingsvedtaket også slettes, og evt. informasjon om at vedkommende har benyttet seg av falsk dokumentasjon går da tapt.

For SO betyr dette i praksis at søkere som sender inn falsk dokumentasjon i forbindelse med vurdering av utenlandsk utdanning (utenom opptaket) ikke kan registreres. Det betyr også at informasjon om at dokumentasjon er forfalsket, ikke vil kunne lagres lenger enn perioden søkeren har opptakskarantene. Dersom RUST også skal være et nyttig register over personer som har forfalsket dokumentasjon, må RUST utvides. Vi går ut ifra at et slikt register også vil måtte vurderes nøye med hensyn til personvern.

I likhet med NOKUT har ikke SO i dag hjemmel til å fatte vedtak om opptakskarantene eller utestenging. Per i dag henvender SO seg til den utdanningsinstitusjonen hvor vedkommende har søkt seg til som førsteprioritet, og ber institusjonen om å fatte et slikt vedtak. For vurderingssaker (utenom opptaket) har vi ikke mulighet til å fatte vedtak om opptakskarantene dersom vi oppdager dokumentfalsk. SO mener at det derfor er behov for en endring i uhl. § 3-7, slik at også SOs styre kan fatte vedtak om opptakskarantene.

I høringsnotatet skriver departementet at en informasjonsutveksling «vil hindre at studenter skal få opptak til andre institusjoner når det foreligger et sanksjonsvedtak». Per i dag er ikke bestemmelsene i uhl. til hinder for at en student som blir utestengt og/eller mister eksamensretten, fortsatt kan søke om opptak etter dagens regelverk. SO har også tidligere spilt inn til arbeidsgruppen at det ikke er ønskelig å koble SO-basen opp mot RUST. Vi forutsetter derfor at dersom personer skal fratras retten til å søke om opptak, må rutineene for dette legges inn i rutinebeskrivelsen for lærestedene som tilbyr studiene.

SO mener at det må presiseres nærmere i loven fra hvilket tidspunkt et vedtak om opptakskarantene skal tre i kraft, og hvor lenge det skal gjelde. Per i dag gir loven mulighet til å fatte vedtak om opptakskarantene for inntil ett år. Det bør avklares nærmere om det er lovens hensikt å utelukke vedkommende fra neste års opptak, eller om det er meningen at opptakskarantenen skal gjelde for et helt kalenderår, uansett på hvilket tidspunkt av året det fattes vedtak. I dag er det opp til institusjonen å avgjøre hvordan datoene for opptakskarantene skal fastsettes. Vi ber departementet være oppmerksom på at utdanningsinstitusjonene har flere lokale opptak i løpet av et studieår, og fristene for disse er ikke sammenfallende med fristene for det samordnede opptaket. I det samordnede opptaket gjennomføres det et hovedopptak og deretter et fortløpende opptak, til ledige studieplasser i et visst tidsrom. Under lister vi opp tre eksempler på virkningene av ettårige vedtak om opptakskarantene, som har ulik iverksettelsesdato. Det tas utgangspunkt at fristen for å søke opptak gjennom NOM er 15. april 2013:

1. *Opptakskarantenen iverksettes fra den datoen styret fatter vedtak. Styret fatter vedtak i oktober 2013, da institusjonen har foretatt en dokumentasjonskontroll etter semesterstart. Vedkommende som får opptakskarantene kan ikke søke om studieplass i det samordnede opptaket før 15. april 2015. Vedtaket gir en effektiv utestengelse fra studier på to år.*

2. *Opptakskarantenen iverksettes med tilbakevirkende kraft, fra den datoen de falske dokumentene ble mottatt ved institusjonen. Søkere med videregående utdanning utenfor Norden med søknadsfrist 1. mars 2013 og skal sende inn sin dokumentasjon innen 20. mars. Opptakskarantenen går ut før NOM-opptaket 2014 og effektiv utestengelse fra studier er 1 år. (Disse søkerne har mulighet til å sende inn søknad innen hovedfristen 15. april.)*
3. *Opptakskarantene iverksettes fra den datoen forfalskningen ble oppdaget. Saksbehandleren oppdager den falske dokumentasjonen 1. juni 2013 og vedkommende søker kan søke på ledige studieplasser i det samordnede opptaket i slutten av juli 2014. Effektiv utestengelse fra NOM-studier er minimum 1 år (hvis vedkommende får en ledig studieplass) eller 2 år (kan søke ordinært).*

Kap.10 Dekning av kostnader til advokat i utestengingssaker

SO støtter forslaget om at Felles klagenemnd får hjemmel i lov, til å sette ned advokatsalær, både med hensyn til timesats og timebruk.

Kap.13 Klagenemnd og offentlighetsloven

Hvis KD velger å gjennomføre dette forslaget, har SO noen bemerkninger når det gjelder våre oppgaver som sekretariat. Forslaget innebærer at SO må avsette flere ressurser til forberedelse og behandling av disse sakene. SO vil også påpeke at Felles klagenemnd ikke kan behandle klager på innsynsbegjæringer, som gjelder vedtak fattet av dem selv. Det kan her opplyses om at det jevnlig kommer inn henvendelser om innsyn i de sakene Felles klagenemnd behandler per i dag, dette gjelder typisk saker om fusk og skikkethet.

SO anser det som hensiktsmessig at det opprettes en egen nemnd for behandling av klager på avslåtte innsynsbegjæringer. SO har ingen innsigelser mot å være sekretariat for en slik ny klagenemnd.

Med hilsen

Terje Bjelle
styreleder

Bente Ringlund Bunæs
daglig leder